

ЗАКОН
ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ
Редакциски пречистен текст¹

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат планирањето, формирањето, финансирањето, чувањето, обновувањето и користењето на стоконите резерви.

Член 2

(1) Стоковните резерви се формираат од производи кои се од исклучително значење за животот на населението во Република Македонија.

(2) Стоковните резерви ги сочинуваат: пченица, пченка, јачмен, прехранбена сол, сурово сончогледово масло, нафтени деривати, лекови и медицински средства.

Член 3

Стоконите резерви се користат во случај на воена состојба, вонредна состојба, елементарни непогоди, еколошки катастрофи како и при поголемо нарушување на пазарот.

Член 3-а

Постапката на вршење на надзорот се води согласно со Законот за инспекциски надзор доколку со овој закон поинаку не е уредено.

II. ПРОГРАМА ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ

Член 4

(1) Формирање, чување, обновување и користење на стоконите резерви се врши врз основа на среднорочна и годишна програма.

(2) Собранието на Република Македонија, на предлог на Владата на Република Македонија, ја донесува среднорочната програма од ставот (1) на овој член.

(3) Среднорочната програма се донесува за период од пет години.

(4) Владата врз основа на среднорочната програма донесува годишна програма на предлог на Агенцијата за стоконни резерви (во натамошниот текст: Агенцијата).

Член 5

(1) Собранието на Република Македонија со среднорочната програма ги утврдува видот и количината на стоконите резерви, изразено во денови на потрошувачката согласно со билансите донесени од Владата на Република Македонија.

¹ Редакциски пречистениот текст на Законот за стоконите резерви ги опфаќа: основниот текст на Законот, објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 84/08, Законот за изменување и дополнување на Законот за стоконите резерви, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.77/09, Законот за изменување и дополнување на Законот за стоконите резерви, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.24/11, Законот за изменување и дополнување на Законот за стоконите резерви објавен во „Службен весник на РМ“ бр.43/14, Законот за изменување на Законот за стоконите резерви објавен во „Службен весник на РМ“ бр.83/18 и Законот за изменување на Законот за стоконите резерви објавен во „Службен весник на РСМ“ бр.151/21, во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

(2) Владата на Република Македонија со годишната програма за стоконите резерви утврдува:

- вид, количина и вредност на стоките во стоконите резерви кои се набавуваат и обновуваат,
- рокови и начин на обновување,
- износ на средства потребни за финансирање на годишната програма,
- изградба и купување на сместувачки капацитети,
- тековно и инвестиционо одржување на постојните сместувачки капацитети во сопственост на Република Македонија и
- други прашања поврзани со стоконите резерви.

(3) Годишната програма претставува класифицирана информација со степен на тајност утврдено согласно со Законот за класифицирани информации.

(4) Годишната програма за наредната година се донесува до крајот на тековната година, односно во рок од 30 дена од денот на објавувањето на Буџетот на Република Македонија за тековната година.

III. ФОРМИРАЊЕ, ЧУВАЊЕ, ОБНОВУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА СТОКОНИТЕ РЕЗЕРВИ

Член 6

Стоконите резерви се формираат со набавка, на начин и постапка утврдени со закон и другите прописи кои ги регулираат јавните набавки.

Член 7

(1) Стоконите резерви се чуваат во сместувачки капацитети во сопственост на Република Македонија или во изнајмени сместувачки капацитети во сопственост на правните лица складиштари на стоконите резерви (во натамошниот текст: складиштари).

(2) Правата и обврските за чување и обновување на стоконите резерви се уредуваат со договор меѓу Агенцијата и складиштарите.

(3) Договорите од ставот (2) на овој член и целокупната документација за формирање и чување на стоконите резерви се класифицирани со степен на доверливост согласно со Законот за класифицирани информации.

Член 8

(1) Стоконите резерви на пченица, јачмен и пченка се складираат, чуваат и обновуваат кај складиштари кои поседуваат силоси за складирање на житни култури со капацитет од најмалку 2.000 м³ по житна култура поединечно и имаат одобрение за пуштање во промет на прехранбени производи издадено од Дирекцијата за храна.

(2) Стоконите резерви на сол се складираат, чуваат и обновуваат кај складиштари кои поседуваат подни магацини за чување на прехранбени производи и имаат одобрение за пуштање во промет на прехранбени производи издадено од Дирекцијата за храна.

(3) Стоконите резерви на сурово сончогледово масло се складираат, чуваат и обновуваат кај складиштари кои поседуваат резервоари наменети за чување на сурово масло со капацитет од најмалку 3.000 м³ и имаат одобрение за пуштање во промет на прехранбени производи издадено од Дирекцијата за храна.

(4) Стоковните резерви на нафтени деривати се складираат, чуваат и обновуваат кај складиштари кои поседуваат лиценца за складирање на нафтени деривати издадена од Регулаторната комисија за енергетика согласно со Законот за енергетика.

(5) Стоковните резерви на лекови и медицински средства ги складираат, чуваат и обновуваат складиштари кои се регистрирани, односно поседуваат дозвола за вршење дејност, производство или промет со лекови и медицински средства, издадена од Министерството за здравство, согласно со закон.

(6) Видот и количината на стоконите резерви на лекови и медицински средства, ги утврдува Владата на Република Македонија на предлог на Агенцијата, по претходно изготвена листа од Министерството за здравство.

(7) Изборот на складиштарите Агенцијата го врши врз основа на следниве критериуми:

- бонитет на правното лице,
- расположлив складишен простор и
- поседување на потребни дозволи и лиценци.

(8) Поблиските критериуми и услови во поглед на просторот наменет за складирање и чување на стоконите резерви за избор на складиштари ги утврдува Владата на Република Македонија.

Член 8-а

(1) За складирање, чување и обновување на стоконите резерви Агенцијата плаќа надоместок на складиштарите во висина на стварно направените трошоци потребни за складирање, чување и обновување на стоконите резерви.

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член го утврдува Владата на Република Македонија.

Член 9

(1) Складиштарите не смеат стоките од стоконите резерви да ги користат, отуѓат да ја променат нивната намена, структура и складишен простор, или на друг начин со нив да располагаат без писмен налог од Агенцијата.

(2) Складиштарите не смеат да го попречуваат издавањето на стоките од стоконите резерви, ако за тоа е издаден налог од Агенцијата.

(3) Складиштарите на стоконите резерви не смеат стоките од стоконите резерви да ги користат како средства за обезбедување на побарувања кон трети лица, залог или кој било друг вид на обезбедување.

Член 9-а

Складиштарот е должен складираните стоконите резерви кои му се доверени на чување од Агенцијата, да ги евидентира и да ја води секоја промена на состојбата на материјални картици (вонбилансно), како и редовно да врши годишен попис на пописни листи, и за истото да доставува редовен годишен извештај до Агенцијата.

Член 10

Во случај на отворање на стечајна постапка над складиштар на стоконите резерви, стоките од стоконите резерви имаат излачно право.

Член 11

Стоковните резерви се чуваат и обновуваат во согласност со годишната програма за формирање на стоконите резерви од членот 5 на овој закон.

Член 12

(1) Во работењето со стоконите резерви можат да се прикажат загуби во поглед на хемиските и физичките својства на стоката преку кало, растур, кршење, расипување и евапорација.

(2) Загубите од ставот (1) на овој член Агенцијата ги признава со решение.

(3) Начинот за утврдување на максималните количини и вредности на загубите од ставот (1) на овој член ги утврдува Владата на Република Македонија на предлог на Агенцијата.

Член 13

(1) Владата на Република Македонија одлучува за користење, обновување, замена, отпис и отстапување на стоконите резерви.

(2) Со одлуката од ставот (1) на овој член се определува видот, количината и намената на стоконите резерви кои се користат, обновуваат, заменуваат, отпишуваат или отстапуваат.

Член 14

(1) За продажба на стоки од стоконите резерви соодветно се применуваат одредбите од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи.

(2) При продажба на стоки од стоконите резерви не смее да се предвиди приоритетно право на купување на складиштарите кои стоките ги чуваат и обновуваат.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ

Член 15

Средства за финансирање на стоконите резерви се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија и од донации.

V. АГЕНЦИЈА ЗА СТОКОВНИ РЕЗЕРВИ

Член 16

(1) За вршење на управните, стручните и други работи во врска со стоконите резерви се основа Агенција за стоконни резерви, како самостоен орган на државната управа.

(2) Агенцијата има својство на правно лице.

(3) Агенцијата за својата работа одговара пред Владата на Република Македонија.

(4) Агенцијата до Владата на Република Македонија доставува годишен извештај за работата на Агенцијата за претходната година.

Член 17

(1) Со работата на Агенцијата раководи директор кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(2) Директорот има заменик кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(3) За директор и заменик - директор, може да биде именувано лице кое ги исполнува следниве услови:

1) да е државјанин на Република Македонија;

2) со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност;

3) да има стекнати 240 кредити според ЕКТС или VII/1 степен на образование, најмалку пет години работно искуство од областа на економијата, правото, технологијата или агрономијата од кои најмалку две години на раководна функција во областа на економски, финансиски, правни, технички и академски институции или во енергетскиот сектор и

4) да поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години:

- ТОЕФЛ ИБТ (со најмалку 74 бода),
- ИЕЛТС (најмалку 6 бода),
- ТОЛЕС (базично познавање),
- ИЛЕК (најмалку Б2 ниво),
- Кембриџ сертификат (Б1 ниво) или
- АПТИС (најмалку Б2 ниво).²

(4) Директорот и заменик-директорот се именуваат по спроведен јавен оглас за избор, објавен во три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои еден се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

Член 18

(1) Мандатот на директорот и на заменикот трае четири години со можност за повторен избор.

(2) Директорот на Агенцијата, односно неговиот заменик се разрешува пред истекот на мандатот, во следниве случаи:

- на негово барање,

- ако не работи и постапува според закон и актите на Агенцијата или неоправдано не ги спроведува одлуките на Владата на Република Македонија или постапува во спротивност со нив,

- ако со својата несовесна и неправилна работа предизвика нарушување во вршењето на работите на Агенцијата и причини штета и

- ако ги занемарува или не ги извршува обврските со што ќе настанат нарушувања во вршењето на дејноста на Агенцијата.

² Одредбата од членот 1 од Законот за изменување на Законот за стоконните резерви („Службен весник на РМ” бр.83/18) којашто се однесува на познавањето на англиски јазик, нема да се применува од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година.

Член 19

Директорот на Агенцијата ги врши следниве работи:

- ја претставува Агенцијата,
- ја организира работата и раководи со стручните служби на Агенцијата,
- се грижи за законито работење и трошење на финансиските средства,
- врши усогласување на деловните активности на Агенцијата,
- предлага годишна програма за формирање, чување, обновување и користење на стоконите резерви и финансиски план,
- ги предлага и извршува општите акти за организација и систематизација на работењето на Агенцијата,
- донесува поединечни акти за работењето на Агенцијата и за вработените и
- одлучува за други прашања утврдени со закон и статутот на Агенцијата.

Член 20

(1) Стручните, административно-технички, помошни и други работи ги вршат вработените во стручните служби на Агенцијата.

(2) За вработените вршители на помошни и други работи во Агенцијата соодветно се применуваат прописите од областа на работните односи.

VI. НАДЗОР

Член 21

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и на договорите за складирање врши Агенцијата. Надзорот го вршат вработените во Агенцијата врз основа на писмено овластување од директорот (во натамошниот текст: овластени лица).

Член 22

(1) При вршење на надзор на стоконите резерви овластените лица од членот 21 на овој закон, изготвуваат записник.

(2) Врз основа на записникот од ставот (1) на овој член овластеното лице со решение ќе му нареди на складиштарот да ги отстрани утврдените неправилности во рок од 30 дена од приемот на решението.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член може да се поднесе жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Комисија при Агенцијата составена од три члена кои ги именува директорот на Агенцијата.

(4) Овластените лица кои во вршењето на надзорот ќе констатираат дека има елементи на кривично дело, се должни за тоа да достават извештај до директорот на Агенцијата заради поведување на постапка пред надлежен орган.

Член 23

(1) Инспекциски надзор над стоконите резерви на пченица, пченка, јачмен, прехранбена сол, масло за јадење и нафтени деривати, врши Државниот пазарен инспекторат, преку државни пазарни инспектори во соработка со Агенцијата.

(2) Инспекторите од ставот (1) на овој член, во рамките на своите надлежности се овластени да земаат мостри за анализа, да ја прегледуваат стоката, количината, објектите, уредите, деловните книги, договорите, исправите и други документи што овозможуваат увид во квалитетот, потеклото и количината на стоките, како и да донесуваат решение и да изрекуваат мерки, согласно со закон.

(3) Инспекциски надзор над стоковните резерви на лекови и медицински средства вршат фармацевтски инспектори од Агенцијата за лекови во соработка со Агенцијата.

(4) При вршењето на инспекцискиот надзор, фармацевтските инспектори, во рамките на своите надлежности, се овластени да земаат мостри од лекови и медицински средства заради испитување на исправноста, да ја утврдуваат количината на лекови и медицински средства, да забранат употреба на лекови и медицински средства за кои претходно не е обезбеден сертификат за квалитет и исправност, да и предложат на Агенцијата за стоковни резерви да изврши повлекување или уништување на определени лекови и медицински средства од стоковните резерви, како и да донесуваат решение и да изрекуваат мерки, согласно со закон.

Член 24

(1) Складиштарите, чијашто работа подлежи на надзор согласно со овој закон, се должни на инспекторите и на овластените лица да им овозможат непречено вршење на надзорот, бесплатно да им стават на располагање на органите за надзор утврдени со овој закон потребен број мостри на стоки од стоковните резерви со кои располагаат, како и потребните податоци во врска со предметот на надзорот.

(2) При вршење на контрола и инспекциски надзор, инспекторите и овластените лица имаат право да извршат увид на деловните и другите простории, опремата, процесот на работа, производите и други стоки, документи за идентификација и други документи, како и да преземат други активности во рамките на овластувањата.

(3) Инспекторите и овластените лица во вршењето на контролата и инспекцискиот надзор имаат право да влезат во просториите на складиштарите без оглед на работното време, во нивно присуство и без нивна дозвола.

Член 25

Ако при вршење на инспекцискиот надзор треба да се утврди квалитетот и квантитетот на стоките од стоковните резерви истото може да се довери и на субјекти регистрирани за оцена на сообразноста на производите.

Член 25-а

(1) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот утврди дека по прв пат е сторена неправилност од членот 9-а на овој закон, со решение изрекува опомена и определува рок во кој субјектот на инспекцискиот надзор е должен да ги отстрани неправилностите и недостатоците, утврдени со записник.

(2) За изречените опомени Агенцијата води евиденција. Формата и содржината на евиденцијата ја утврдува директорот на Државниот пазарен инспекторат.

(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, во случај кога инспекторот ќе оцени дека утврдените неправилности и недостатоци можат да предизвикаат или предизвикуваат непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето или финансиска штета или штета по имотот од поголема вредност или загрозување на животната средина или загрозување на јавниот интерес, со решение изрекува инспекциска мерка, како задолжување, наредба, забрана или друга мерка, доколку е утврдена со посебен закон, со која најсоодветно ќе се постигне целта на инспекцискиот надзор.

Членот 25-б е избришан, види: Закон за изменување на Законот за стоковните резерви ("Службен весник на РСМ" бр.151/21).

VII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 26

(1) Глоба во износ од 2.500 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на складиштарот, ако:

1) ги користи стоковните резерви, ги отуѓи, ја промени структурата на стоковните резерви и складишниот простор или на друг начин располага со стоковните резерви без писмен налог од Агенцијата (член 9 став (1));

2) стоките од стоковните резерви ги користат како средства за обезбедување на побарувања кон трети лица, залог или кој било друг вид на обезбедување (член 9 став (3)) и

3) го попречува вршењето на надзорот од страна на инспекторите и овластените лица (член 24).

(2) Глоба во износ од 300 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице кај складиштарот за дејствијата од членот 26 на овој закон.

(3) За дејствија од ставот (1) на овој член, покрај глобата, на одговорното лице кај складиштарот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење определена професија, дејност или должност најдолго до една година.

Член 26– а

Глоба во износ од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на складиштарот ако физички го попречува издавањето на стоки од стоковните резерви за кои е издаден налог од Агенцијата (член 9 став (2)).

Член 26- б

(1) Глоба во износ од од 250 до 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на складиштарот ако не постапи согласно со одредбите од членот 9-а на овој закон.

(2) За дејствија од ставот (1) на овој член, покрај глобата, на одговорното лице кај складиштарот ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење определена професија, дејност или должност најдолго до една година.

Член 27

За прекршоците од членот 26 на овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

Член 28

За прекршоците од членот 26 на овој закон, Агенцијата е должна на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка, согласно со Законот за прекршоците.

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 29

Во рок од 60 дена од денот на отпочнувањето со примена на овој закон, Бирото за стоковни резерви продолжува да работи како Агенција за стоковни резерви.

Член 30

(1) Со отпочнување со работа Агенцијата од Бирото за стоковни резерви ги презема правата, обврските, архивата и вработените.

(2) Агенцијата е правен наследник на Бирото за стоковни резерви.

(3) Пред да отпочне со работа Агенцијата, Бирото за стоковни резерви врши попис на стоките, основните средства за работа и другите средства, опремата и инвентарот кои се пренесуваат на Агенцијата.

Член 31

Директорот на Бирото за стоковни резерви со отпочнување со работа на Агенцијата продолжува да ја врши функцијата како директор на Агенцијата.

Член 32

Прописите предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член продолжуваат да се применуваат прописите кои се во сила.

Член 33

Со денот на отпочнувањето со примена на овој закон престанува да важи Законот за стоковните резерви ("Службен весник на Република Македонија" број 68/2004).

Член 34

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе отпочне да се применува по шест месеца од денот на неговото влегување во сила.

ОД ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ („Службен весник на РМ“ бр.77/09)

Член 8

Стоките кои се водат во евиденцијата на Агенцијата за стоковни резерви кои биле опфатени како стоковни резерви согласно со прописите за стоковните резерви кои важеле до денот на влегувањето во сила на Законот за стоковните резерви ("Службен весник на Република Македонија" број 68/2004), Владата на Република Македонија може со одлука да ги продаде согласно со Законот за користење и располагање со стварите на државните органи или да ги отстапи без надоместок, во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 9

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија.

**ОД ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ
(„Службен весник на РМ“ бр.24/11)**

Член 7

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 8

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**ОД ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ
(„Службен весник на РМ“ бр.43/14)**

Член 2

Одредбите на членот 1 од овој закон ќе започнат да се применуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен одредбите кои се однесуваат на условот за познавање на странски јазик кои ќе започнат да се применуваат по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**ОД ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ
(„Службен весник на РМ“ бр.83/18)**

Член 2

Одредбата од членот 1 од овој закон којашто се однесува на познавањето на англиски јазик, нема да се применува од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година.

Член 3

Директорот, односно заменик - директорот на Агенцијата за стоковни резерви кој е именуван во периодот од денот на влегувањето во сила на овој закон до 1 септември 2018 година, е должен да го исполни условот за познавање на странски јазик најдоцна во рок од една година од денот на неговото именување.

На директорот, односно заменик - директорот, кој нема да го исполни условот за познавање на странски јазик во рокот утврден во ставот 1 на овој член му престанува мандатот.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**ОД ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА
ЗАКОНОТ ЗА СТОКОВНИТЕ РЕЗЕРВИ
(„Службен весник на РСМ“ бр.151/21)**

Член 10

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.